

ÇEVLIK İLKOKULU

PROJE NO:2017-1-TR01-KA101-045049

PROJE ADI:

MÜLTECİ ENTEGRASYONU İÇİN YABANCI
DÜŞMANLIĞI VE AKRAN ZORBALIĞI İLE
MÜCADELE

DERS NOTLARI

Zenofobi, yabancı korkusu-nefreti anlamında olup, Yunanca *xenos* ve *phobos*keli melerinin birleşiminden oluşmuştur.Kişinin yabancılardan ya da bir şekilde kendisinden farklı olan insanlardan korkmasına ve nefret etmesine verilen addır. Değişik olanın tehlikeli olduğu düşüncesiyle oluşan bir korkudur.

İrkçılık da bazen
zenofobinin uç bir türü
olarak
nitelendirilmektedir. Bilim
kurguda dünya-dışı
varlıklardan korkma
anlamına da gelir

Amerikan Psikiyatri
Birliđinin “Akıl Hastalıklarının
Teşhisi ve İstatistikleri
Elkitabı”na göre bu fobi,
fobinin nesnesiyle karşı
karşıya kalan hastanın aşırı
bir kuruntuya kapılmasına
yol açar. Zenofobinin iki türü
vardır.

Birincisi bir topluluğun içinde olan ama o topluluğun bir parçası sayılmayan bir gruba karşı duyulan korkudur. Bu genellikle göçmenler ya da azınlıklar olur, fakat bazen yüzyıllardır bir arada olunan bir grup da olabilir..

Zenofobinin bu türü tehcir
ve en kötü durumda
soykırım gibi vahşı ve
saldırgan tepkilere de yol
açabilir

İkincisi ise temelde kültürel ve bu durumda korkunun nesnesinin, yabancı sayılan kültürel farklılıklarıdır. Bütün kültürler dış etkilere maruz kalmaktadır ancak kültürel zenofobi genellikle belli şeylere yönelmiştir, başka dillerden gelen sözcükler, içinde yaşanılan toplum tarafından benimsenmeye başlanmış tutumlar gibi. [1]

. Nadiren insanlara karşı bir saldırıya dönüşür ama kültürel veya dilsel saflaştırma gibi politik kampanyalarla sonuçlanabilir

Çeşitli kültürel özelliklere yöneltilen zenofobi örneğın dile giren yabancı kelimelere karşı alınan tavırda, kişilerinin aksanlarına yöneltilen alayda veya o kültürün özelliklerine yöneltilen küçümsemede gözlenebilir.

Zenofobik tutumlar içinde olan bir kişi ya da grup, kendi bireyleri için normal olarak değerlendirdikleri bazı anormal durumları, yabancılar için düşmanlığı meşrulaştırıcı sebepler olarak görebilirler. Örneğin sokağa çöp atma davranışını kendi çevresi için daha soft bir anlayışla değerlendiren zenofobik bir birey, bu davranışı yabancı biri için büyük bir nefret aracı kullanabilir.

Bu belirti ve açıklamalardan yola çıkarak Zenofobi için şöyle bir klinik tanım yapılabilir: “Herhangi bir destekleyici gerekçe olmaksızın bir ırkın mensuplarına ya da göçmenlere yöneltilen irrasyonel korkular ve bunun sonucu oluşan abartılı korunma davranışlarını ifade eder. Bu kişi zaman akılcı olmayan düşmanca tavırların oluşmasına kaynaklık eder.

Zenofobinin nedenleri nelerdir?

Zenofobinin temelinde farklı gerekçeler yatsa da ön plana çıkan nedenler şunlardır:

- Devletlerin etnisiteyi temel alan politikaları (seçilmiş, kutsal ırk gibi)

- Yabancı ya da göçmenlerle ilişkide yaşanmış geçmiş temelli kötü deneyimler.
- Söz konusu yabancı ya da göçmenlerle ilgili toplumda oluşan dil ve buna bağlı gerçekçi olmayan analizler. (Lakap takmak, aşağılayıcı fıkra ya da hikâyeler oluşturmak vb...)
- Kültürel farklılığı yorumlamada gerçekçi olmayan tutumlar

– Belirli bir grubun davranışlarını gerçekçi olmayan bir algıyla genelleştirmek. [2]

Yabancı ve yabancılar kimlerdir?

Tüm toplumlar yabancılar yaratmaktadırlar. Yabancı dışarıya çıkan veya dışarıdan gelen herkeştir. Onlar ne yakın ne de uzaktırlar. Ne 'bizim' bir parçamızdırlar ne de biz 'onların' bir parçası. Ne düşman ne de dostturlar. Bu sebeplerden ötürü toplumlar 'yabancı' olarak nitelediği kesime karşı nasıl davranacağı konusunda şaşkındırlar.

Birbirini tanımadıklarından dolayı ne tür beklentilerin ve davranışların daha uygun olacağı konusunda kaygılara düşerler.

Bauman'a göre yabancılar birçok nedenden dolayı kaygı yaratırlar: "Onlar aslında yeni gelenlerdir; bizim hayat tarzımız için yenidirler, bizim usullerimizi ve araçlarımızı bilmezler. Bu yüzden bizim için normal ve doğal olan, bizim hayat tarzımızdan 'doğmuş' olan ne varsa onlar için tuhaf, bazen de şaşırtıcıdır. Onlar bizim tartışma götürmez yolumuzun erdemlerine akıl sır erdiremezler. Bu yüzden onlar nasıl yanıtlayacağımızı bilmediğimiz sorular sorarlar çünkü

geçmişte biz kendimize 'Bunu neden böyle yapıyorsun? Bunun anlamı ne? Başka türlü yapmayı denedin mi hiç?' türü sorular sormadığımız gibi buna gerek de duymamışızdır. Yaşama tarzımıza, bize güven veren ve bizi rahatlatan hayat biçimine şimdi kafa tutuluyor. O hale geldi ki, bizden tarzımızı savunmamız, açıklamamız, haklılığı göstermemiz isteniyor.

Tarzımız tartışmasız kabul edilmiyor ve dolayısıyla artık güvenli görülüyor. Güvenlik kaybı hafifçe geçirilecek bir şey değildir. Ve genelde geçiştirmeye niyetimiz yok. Bundan dolayı böylesi soruları saldırı, tezleri bozgunculuk, karşılaştırmaları da küstahlık ve kindarlık olarak görüyoruz. Keşke ‘hayatımızı savunmak’ için, bu ani güven bunalımından sorumlu tuttuğumuz yabancıların akınına karşı saflarımızı kapatmış olsaydık.” [3]

Polonyalı sosyolog ve filozof Bauman'ın yazdıklarından çıkarım yapacak olursak, yabancı olarak nitelenen insanların büyük çoğunluğunun göçlerden gelen bireyler olduğunu görürüz. Aynı kültürü taşımayan toplumlar birbirlerini yabancı olarak görürler. Göçlerden gelen insanlar buldukları yeni bölgeye uyum sağlamak için yerel halk gibi giyinir, o bölgenin dilini konuşur, onlar gibi hitap eder ve onların yediklerinden yerler. Geleneklerine bağlı toplumlar bunları yapmasalar dahi yerel halkın oturduğu evlerde oturacak ve evleri onların dizayn ettiği gibi edecektir.

. Bauman'a göre yabancılar toplum düzenine hiçbir zaman uyamazlar. Yabancı sorununu çözenin iki yolu vardır. Bunlardan birincisi, yabancıları toplum içine yutarak asimilasyon sürecine dahil etmek suretiyle yok etmektir. İkincisi ise, yabancıları dışlayarak toplumdan uzaklaştırmak 'geldikleri yere' geri göndermektir.

Yabancı korkusuna çözüm var mıdır?

Yabancı korkusunu oluşturan nedenlerden biri olan göç; savaşlar, doğal afetler, yaşama şartlarının bitmesi gibi sebeplerden dolayı meydana gelir. Günümüzde de büyük sorun olan 'güvenlik' sağlama amacı ile insanlar vatanlarını terk ederler. Toplum ve devlet 'yabancıları' (kendi güvenliklerini sağlamak suretiyle) onlara yabancı gözü ile bakmadan yaşamalarına müsaade edip yerel halkın farklı görülmemelidir. Hem göçmenlerin hem de yerel halkın kendini güvende hissetmesi için iki taraflı olarak ılımlı olunmalıdır. Unutulmamalıdır ki zenofobi bir fobiden çok hastalığa kadar uzanabilir.

Zenofobonin bir diğer nedeni ise kültürel farklılıkların yanlış yorumlanmasından kaynaklanır. Toplumların bir birikimi olan kültürlerinin farklı olması kaçınılmaz olduğu gibi birbirleriyle etkileşim içerisinde olmaması da kaçınılmazdır. Zaman zaman aynı toplumda yaşıyan farklı etnisitelerin kültür farklılıkları sorunlara yol açabilir. Bir etnisitenin farklılığı diğerlerine ‘garip’ ya da ‘anlaşılmaz’ gelmesi o kültürün yanlış olduğu anlamına gelmez.

Ritüeller toplumsal gerçeklikten uzak olsa bile bu durum, bir diğetine karşı 'yabancı düşmanlığı' beslemesine de neden olmamalıdır. Peki, çözüm nedir? Herkesin mutlak bir şekilde savunduğu fakat uygulamada sıkıntı yaşanan bir kavramdır 'hoşgörü'.

Bir diğer neden ise belirli bir grubun davranışlarını gerçekçi olmayan bir algıyla genelleştirmektedir. Buna örnek verecek olursak günümüzde de popüler olan 'dış güçler' kavramıdır. Ülkemizde de var olan ve dünya toplumlarının çoğunda mevcut olan bu 'dış güçler' algısı çoğu olayları dış güçlere bağlayarak yorumlamaktır. Bu algının nedenleri tarihsel olaylar, farklı coğrafik koşullar ve farklı kültürlerdir

Bu algının oluşturabileceği sonuçlar; ‘dış gler’ olarak tanımlanan olgu ya da olgulara karşı bir karşıtlık, o toplumlara karşı anti-sempatizanlılık hatta daha ilerisi soykırımdır. Bu algıyı yıkmak oldukça zor olsa da toplum olarak aşılabilecek bir durumdur. ‘Dış gleri’ daha çok tanımak, daha çok okumak daha çok bilgilenmek ve olayların nedenleri üzerinde daha sağlıklı analizler yapmak gerekir.

Sonuç

Zenofobi yani yabancı düşmanlığı bir fobinin ilerisinde psikolojik bir durumdur. Yabancı korkusu veya düşmanlığının ileri boyutu toplumları dışlamak hatta soykırıma tabii tutmaktır. Zenofobinin etkisinde kalmamak ve bu psikolojiye kapılmamak için toplumları ve olayları 'hoşgörü' çerçevesinde doğru anlamak gerekir. Unutulmamalıdır ki zenofobik bir olaya biz de maruz kalabiliriz. Şimdi herkesin kendisine sorması gereken bir soru; Siz de Zenofobik bir birey misiniz?

KAYNAKÇA:

OĐUZHAN URAL (AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ-
ULUSLARARASI İLİŐKİLER)

1)<http://tr.wikipedia.org/wiki/Zenofobi>

2)<http://www.aktuelpsikoloji.com/zenofobi-nedir-belirtileri-nelerdir-11590h.htm>

3)Bauman,“ Sosyolojik Düşünmek”
İstanbul:Ayrıntı Yayınları,1999:71

